

пробації : затв. рішенням Рахункової палати від 27.06.2017 № 13-3 // Рахункова палата України : офіц. сайт. URL: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16752676/Zvit_13-3_2017.pdf?subportal=main (дата звернення: 12.03.2019).

Одержано 14.03.2019

УДК 343.851(477)

Ангеліна Сергіївна КАПУСТА,

курсант 2 курсу факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Олександр Володимирович ОЛІШЕВСЬКИЙ,

кандидат юридичних наук,

старший викладач кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ЗАКЛИКАМ ДО ВЧИНЕННЯ ДІЙ, ЩО ЗАГРОЖУЮТЬ ГРОМАДСЬКОМУ ПОРЯДКУ

Рівень небезпеки вчинення дій проти публічної безпеки залишається сьогодні високим у зв'язку з невдоволенням населення результатами проведених державних реформ, які призвели до зубожіння, продовження війни в Україні та рядом інших дестабілізуючих факторів. Вкрай тривожним фактором тут виступає ще й великий об'єм вогнепальної зброї та вибухових пристроїв серед громадян.

Із можливих небезпечних наслідків закликів до вчинення дій, що загрожують громадському порядку впливає необхідність боротьби з досліджуваним явищем. В кримінології питання протидії злочинності знайшло якісне висвітлення. Однак, питання заходів протидії безпосередньо закликам до вчинення дій, що загрожують громадському порядку залишається малодослідженим. Тому метою даних тез доповіді є визначення останніх.

Безпосередньо відповідальність за публічні заклики до погромів, підпалів, знищення майна, захоплення будівель чи споруд, насильницького виселення громадян, що загрожують громадському порядку, передбачена ст.295 «Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку» КК України [1]. Звернемо увагу на те, що пропаганда вчинення дій проти громадського порядку не є самоціллю. Наступним проміжним етапом може бути групове порушення громадського порядку або масові заворушення.

Проте, наявність ст.295 КК України недостатньо для успішної протидії пропаганді. Необхідний не лише механізм репресії, а що важливіше, у випадку вчинення дій проти публічної безпеки так званім «розумним натовпом», тобто заздалегідь організованим, керованим, з визначеною програмою дій – розроблення алгоритму протидії.

Таким чином, до заходів протидії закликам до вчинення дій, що загрожують громадському порядку можуть бути віднесені:

- 1) офіційно публічно засуджувати діяння, що передбачені в ст. 295 «Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку» КК України;
- 2) роз'яснювати через засоби масової інформації які саме відомості або дані відносяться до інформації, яка містить досліджувані заклики, чому вона приносить шкоду і яку саме;
- 3) проводити тренінги з працівниками правоохоронних органів щодо тактики дій в таких ситуаціях;
- 4) заборонити та обмежити обіг конкретних інформаційних матеріалів, що містять пропаганду вчинення дій проти громадського порядку;
- 5) проводити дезорганізаційні заходи через надання правдивої інформації ЗМІ та соціальні мережі щодо дій організаторів, виконавців, пособників та підбурювачів злочину, справжньої їх мети, схем фінансування їхньої діяльності тощо;

6) залучати медіаторів (незалежних посередників, що здійснюють допомогу сторонам у вирішенні конфлікту), авторитетних людей із закликами про припинення неправомірних дій та необхідності звільнити певну територію чи інше місце;

7) налагоджувати контакти та переговори із особами, які активно висловлюють невдоволення;

8) усувати світлові та звукові ефекти, специфічний ритм і мелодію музики, так-званого фону «наркотизації», коли навіюваність значно підвищується, а раціональний контроль за поведінкою гальмується;

9) переводити увагу людей на інші об'єкти, явища, обставини тощо;

10) оголошувати про те, що ведеться відеозйомка учасників натовпу, звертатися до активно налаштованих осіб з назвою конкретних прізвищ, імен, по батькові (зникає ілюзія анонімності дій);

11) попереджувати учасників про можливість застосування сили і спеціальних засобів, затримання активних учасників та притягнення до відповідальності;

12) встановлювати та тимчасово ізолювати агресивно налаштованих осіб тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 22.02.2019).

Одержано 27.02.2019

УДК 343.85(477)

Євген Володимирович КІЗИМЕНКО,

здобувач Харківського національного університету внутрішніх справ

СПЕЦІАЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНЕ ЗАПОБІГАННЯ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ

Запобігання злочинності становить багаторівневу систему цілеспрямованих державних і громадських заходів щодо виявлення, усунення, ослаблення і нейтралізації причин та умов злочинності окремих видів і конкретних злочинів, а також утримання від переходу чи повернення на злочинний шлях осіб, умови життя і поведінка яких вказують на таку можливість.

Залежно від масштабів і мети застосування превентивних заходів рівні запобігання злочинності поділяються на загальносоціальний, спеціально-кримінологічний, індивідуальний [1, с. 51–52]. Спеціально-кримінологічне запобігання злочинності, на відміну від загальносоціального, спрямований на усунення причин злочинності чи конкретних злочинних проявів. Його заходи скеровані на окремі категорії злочинів, осіб, галузей господарства тощо і локалізовані в часі та просторі стосовно сфер правового регулювання.

Протидія злочинам, пов'язаним з незаконним обігом зброї – це не лише їх виявлення і розкриття, але й комплекс інших заходів, що включають дії з контролю за обігом зброї, боєприпасів, вибухових речовин і вибухових пристроїв, починаючи з їх виробництва і закінчуючи знищенням, з метою виключення фактів незаконного заволодіння і використання.

Спеціально-кримінологічний рівень запобігання злочинності полягає в цілеспрямованій дії на криміногенні детермінанти, пов'язані з окремими видами злочинної поведінки. Такі комплекси специфічних причин і умов усуваються або нейтралізуються в процесі діяльності відповідних суб'єктів, для яких профілактична функція належить до професійних завдань. В Україні є спеціальні державні органи, для котрих завдання і функції профілактики – головні, пріоритетні. Це суд, прокуратура, Національна поліція, Служба безпеки України, митна і прикордонна служби, Національна гвардія, наукові й навчальні спеціалізовані юридичні установи.

Серед суб'єктів спеціально-кримінологічного запобігання головна роль належить Національній поліції. Роль поліції у протидії злочинності визначається широким спектром повноважень, компетенцією, реальними можливостями для оперативно-розшукової, адміністративної та кримінально-процесуальної діяльності щодо запобігання злочинам, їх припинення, розкриття і розслідування.